

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Khall 25.06.2025 § 198
336/00.02.01/2025

Valmistelija Hallintojohtaja Kyllönen Pinja, puh. 044 7255233

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi neuvolatoiminnasta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi asevelvollisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1443/2007) muuttamisesta sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1122/2023) muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia, asevelvollisuuslakia, naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia ja oppilas- ja opiskeluhuoltolakia.

Esityksessä ehdotetaan, että neuvolaa, kouluterveydenhuoltoa ja lasten sekä nuorten suun terveydenhuoltoa koskevia terveydenhuoltolain säännöksiä muutettaisiin siten, että laissa ei enää säädettäisi tarkoista ajankohdista, jolloin terveystarkastukset on toteutettava. Terveystarkastusten ajankohdasta ja sisällöstä säädettäisiin jatkossa asetuksessa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksia siten, että oppivelvollisuusikäisille opiskeluterveydenhuoltoon sisältyisi jatkossa Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastus hyvinvointialueen järjestämänä sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18 vuotta. Kaikkien yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden terveystarkastus ehdotetaan muutettavaksi tarpeen mukaan tehtäväksi kuten jo nykyisin korkeakouluopiskelijoiden osalta tehdään. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi sähköisestä terveystarkastuksesta, jota käytetään opiskeluterveydenhuollossa ja hyödynnetään laadittaessa ehdotusta arvioksi palveluskelpoisuudesta ennakkoterveystarkastuksessa. Tätä sähköistä terveystarkastusta ei kuitenkaan käytettäisi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti hallitus päivittää säädökset neuvolan, kouluterveydenhuollon ja muiden ikäryhmälle tarkoitettujen palvelujen osalta lisäten palveluiden vaikuttavuutta. Tavoitteena on terveystarkastusten vaikuttavuuden lisääminen kohdentamalla palveluja aiempaa paremmin yksilöllisen tarpeen mukaan digitalisaation ja sähköisten palvelujen avulla. Toimenpiteinä osassa terveystarkastuksia voitaisiin hyödyntää sähköisiä palveluja tai sähköisen asiointin osuutta. Tarkastuksia ja palveluja kohdennettaisiin yksilöllisen tarpeen mukaan.

Puolustusministeriön vuonna 2022 asettama poikkihallinnollinen työryhmä on

esittänyt, että Puolustusvoimien ennakoterveystarkastus ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastus yhdistettäisiin oppivelvollisuusikäisten osalta yhdeksi kokonaisuudeksi parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean ehdotuksen mukaisesti.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on keventää palvelujen sisältöjä koskevaa yksityiskohtaista sääntelyä, joka on tullut tarpeettomaksi hyvinvointialueiden aloittamisen ja järjestämislain mukaisen kansallisen ohjauksen myötä.

Neuvolan ja kouluterveydenhuollon, mukaan lukien suun terveydenhuollon, palveluja koskevien muutosten tavoitteena on selkeyttää palveluja koskevaa säädöspohjaa sekä antaa hyvinvointialueille järjestämisen vapautta muun muassa terveysneuvonnan sisältöihin ja toteuttamistapoihin. Samalla nykyinen valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) kumottaisiin.

Lisäksi tavoitteena on parantaa kutsuntoihin liittyvien terveystarkastusten laatua, kattavuutta ja saavutettavuutta sekä lisätä nuorten yhdenvertaisuutta yhdistämällä kutsuntoihin liittyvät ennakoterveystarkastukset toisen asteen opiskelijoiden terveystarkastuksiin.

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM105:00/2023> - Hankeikkuna STM105:00/2023

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon em. pyyntöön:

Kuhmon kaupunki painottaa, että kaikilla suomalaisilla on oltava tasavertaiset mahdollisuudet terveyspalveluihin asuinpaikasta riippumatta. Palveluiden järjestämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ne ovat alueellisesti tasapuolisesti saatavilla ja riittäviä – etenkin mökkikunnilla ja harvaan asutuilla alueilla. Ennaltaehkäisevien palveluiden, kuten neuvola-, koulu- ja suun terveydenhuollon, toteutuksen ei tule heikentyä, vaikka välimatkat olisivatkin pitkiä.

Esityksessä korostetaan sähköisten terveystarkastusten ja digitaalisten palvelujen merkitystä. Kuhmon kaupunki kuitenkin muistuttaa, että digivalmiuksissa voi esiintyä puutteita eri elämänvaiheissa olevilla ihmisillä – erityisesti ikääntyneillä. Lisäksi haja-asutusalueilla verkon toimivuus ei aina ole riittävällä tasolla. Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa, että myös ei-digitaaliset palvelut ovat saatavilla niille, joille sähköinen asiointi ei ole mahdollista tai saavutettavaa.

Kuhmon kaupunki suhtautuu myönteisesti siihen, että terveyspalveluita kehitetään vaikuttavammiksi ja paremmin tarpeita vastaaviksi. Samalla on varmistettava, ettei uudistus heikennä palvelujen saavutettavuutta tai lisää alueellista epätasa-arvoa erityisesti harvaanasuttujen alueiden näkökulmasta. Uudistuksista on viestittävä ymmärrettävästi ja samalla on huolehdittava

tietosuojasta, erityisesti kun kyse on arkaluonteisista tiedoista. Kaupunki kannustaa myös yhteistyöhön eri järjestöjen kanssa, jotka tavoittavat alueillaan asuvia ihmisiä tehokkaasti.

Kuhmon kaupunki pitää tärkeänä, että tämänkaltaisia muutoksia seurataan tietyillä, etukäteen määritetyillä mittareilla, sillä ne voivat heikentää etenkin jo valmiiksi heikommassa asemassa olevien ihmisten asemaa yhteiskunnassa.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.